

Raspad Sovjetskog Saveza ostavio je Bugarsku da 1990-tih postigne ono što ostatak sveta naporno pokušava da postigne 2020., smanjenje emisija ugljen dioksida za više od 45 procenata.

Međutim, dok je mnogo neefikasnih rudnika i topionica zatvoreno, ostatak industije minerala je opstao. Sada se ponovo razvija, uništavajući netaknute šume i životinjski svet i postavljajući pitanja o evropskoj politici u vezi transporta ruda širom sveta radi topljenja i prerade.

Ogromne količine sirovina se prevoze brodovima, ali nastale emisije se ne računaju obzirom da prevoz brodovima nije obuhvaćen Pariskim sporazumom od decembra prošle godine.

U zemljama širom Balkana primamljive visoke cene metala i mogućnost novog zapošljavanja navode vlade da ignorišu velike ekološke troškove za nove rudnike.

U samoj Bugarskoj, na primer, kolaps neefikasnih rudnika i teške industrije navela je mnoge da migriraju u gradove, ostavljajući sela sa velikom procentom nezaposlenosti. Više od milion stanovnika emigriralo je u potrazi za novim poslom u inostranstvu.

Saznanje da postoje nalazišta zlata i srebra u planinama dovelo je do nove pomame da se otvore rudnici u netaknutim prirodnim područjima i borbe oko pitanja da li Makedonija, Srbija i Bugarska treba da podstiču poljoprivredu i turizam ili da se usmere na kratkoročne dobiti od rudarstva.

Klimatske promene se retko pominju u ovim argumentima naspram otvaranja rudnika u lepim šumskim područjima i utočištima životinjskog sveta. Ali način na koji industrija funkcioniše dramatično utiče na povećanje emisija gasova staklene bašte.

To je zbog toga što zabrana upotrebe cijanida podrazumeva da će delimično odvojene rude srebra i zlata biti poslate u Namibiju na obradu.

Osim toga, kako bi se napunili rezervni kapaciteti u evropskim topionicama cinka i drugih metala, ruda će se uvoziti iz Južne Amerike.

Najnovija bitka podrazumeva osiromašno i nenaseljeno područje, granične oblasti Bugarske, Trn koje ima lepu planinsku oblast, dom medveda, vukova i risova. Trn se suočava sa teškom dilemom: da dočeka ili da se suprotstavi planovima za nove rudnike zlata i srebra.

Rudarska oblast će doći do 100 metara od sela Erul, smeštenog u šumskom graničnom predelu sa Srbijom. Selo trenutno ima 18 stanovnika.

Ispred malog manastira pored Svetog bunara, arhimandrit Josif, starešina manastira, kaže da nema sumnje da će rudnik loše uticati na ljude. "Ja sam protiv rudnika, jer će uništiti prirodu. Božija bašta ne bi trebalo da se uništava. Mi oklevamo da gradimo veće kuće jer će to uticati na ekologiju, a rudarska kompanija želi da ukloni ceo brdo."

Obilje poljskog cveća, uključujući i mnoge orhideje, utiče da područje bude u ekološkoj

mreži Natura 2000, koje je pod posebnom zaštitom shodno evropskom zakonodavstvu. To je navelo rudarsku kompaniju, "Euromax Services" da izmeni svoje prvobitne planove. Umesto da svi rudnici budu otvoreni površinski kopovi, tri od planirana rudnika unutar zaštićenog područja će biti podzemni kopovi, dok će tri izvan mreže Natura 2000 i dalje biti površinski kopovi.

Slučaj kompanije je da će rudnik obezbediti 500 radnih mesta u siromašnoj opštini Trn u kojoj se nalazi Erul, gde je 500 stanovnika od 4.000 nezaposleno.

Kompanija je delom bugarska ali je holding kompanija, Assarel Medet, osnovana u Malti. Ona je preuzela prazan prostor u gradu i preuredila ga u dobro opremljeni informacioni centar, gde zaposleni zabavljaju lokalne učenike časovima geologije da bi ih edukovali o čudima rudnika zlata.

Elitsa Georgieva, direktorka za odnose sa javnošću kompanije kaže da kompanija želi da iskopa 750.000 tona rude iz planine i da više od 26 godina izvlači zlato i srebro. Ona kaže da će 320 hektara jalovišta biti postavljeno kako bi se sprečilo zagađivanje vode hemikalijama. U svakom slučaju, dodaje ona, hemikalije nisu opasne.

Planirani rudnik je na grebenu planina koje su eksploatisane još od davnina, gde su Grci i Rimljani imali opsežne radove. Poslednji rudnik u ovoj oblasti zatvoren je 1970. godine, ali dok zlato ostaje po ceni od USD 1.200 za uncu rušenje planine kako bi se došlo do ove rude je ekonomski predlog.

Kompanija trenutno plaća stručnjake da pripreme studiju procene uticaja na životnu sredinu u skladu sa zakonom pre nego što vlada odobri dozvolu za rudnik.

Rumiana Boyanova, stara 34 godine, čiji baba i deda dolaze iz te oblasti i koja provodi vikende tamo formirala je lokalnu grupu otpora.

"Imamo najčistiji vazduh u Bugarskoj, netaknutu divljinu, sa mnogim retkim i zaštićenim vrstama. Postoji mnogo zanimljivih arheoloških otkrića, tračanskim, rimskim i drugim koji tek treba da se istraže", rekla je ona.

Ona ne veruje obećanjima kompanije vezano za reciklažu vode za rudnik i boji se trovanja vode za piće i reka.

"Postoji mnogo bolja alternativa rudarstvu u sve većem razvoju eko-turizma", rekla je Bojanova. Već postoji lokalna industrija branja samoniklog bilja i lov na divljač poput svinja i jelena. "Kada se završi sa iskopavanjem zlata za 20 godina, mi ćemo ostati samo sa mesečevom površinom."

Kada su je pitali o klimatskim promenama, ona je izjavila da će se za, prebacivanje 750.000 tona stena naravno koristiti ogromna količina dizel goriva, a uništavanjem šuma će se osloboditi ugljenik. Kompanija nije želela da komentariše o klimatskim promenama, ali je

izjavila da će lokalna šteta po životnu sredinu biti minimalna. Koncentrat koji sadrži zlato i srebro će ići u Namibiju za konačnu ekstrakciju.

Dimitar Sabev, bugarski ekonomista i novinar, koji je izučavao trgovinu metalima u Evropi, izjavio je da je novi rudnik deo obrasca neuračunatih emisija ugljenika koje uključuju prevoz koncentrata olova, cinka i bakra iz Latinske Amerike u topionice Evropske unije, uključujući Bugarsku. "Ovaj 10.000 km dug put preko okeana je oslobođen plaćanja poreza i može da stvori značajne emisije, jer prevozi nekoliko miliona tona tereta."

Kontroverzni sporazum o slobodnoj trgovini između EU i Perua i Kolumbije, koji datira iz 2013. godine, zacementirao je ove brzorastuće pošiljke.

"Najmanje što se može reći je da je ta trgovina neodgovorna po pitanju emisija ugljenika", rekao je Sabev. "Ja lično vidim ovde još jednu manifestaciju eksploatacije resursa i profitiranje od nerazvijenosti drugih. Uticaji na životnu sredinu ostataju sakriveni od javnosti."

On kaže da je još uvek u toku posao na izračunavanju emisija, ali transportom ruda iz Južne Amerike u Evropu emisije neće biti manje od million tona karbon dioksida, što nije uračunato u količinama za EU.